

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 7/10), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 152. sjednici, održanoj 05.03.2014. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se Izvještaj o radu Kantonalnog zavoda za pravnu pomoć za period od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine.

II.

Izvještaj iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/14.

Datum, 05.03.2014. godine

Z e n i c a

PREMIJER

Munib Husejnagić, dipl.ing.maš.

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za pravosuđe i upravu,

1x Kantonalni Zavod za pravnu pomoć (putem ministarstva),

1x Stručna služba Skupštine,

1x a/a.

Bosnia i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI ZAVOD ZA PRAVNU
POMOĆ

Bosnia and Herzegovina
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
ZENICA - DOBOJ CANTON
CANTONAL INSTITUTE FOR LEGAL
AID

I Z V J E Š T A J

**o radu Kantonalnog zavoda za pravnu pomoć u Zenici
za period od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine**

Zenica, januar 2014. godine

I - UVOD

Kantonalni zavod za pravnu pomoć Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu Zavod) je osnovan krajem 2005. godine, a nakon stupanja na snagu Zakona o Kantonalnom zavodu za pravnu pomoć ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 5/05). Osnovan je sa ciljem pružanja besplatne pravne pomoći licima lošeg imovnog stanja.

Isti cilj zakonodavca je ostao i nakon stupanja na snagu Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 13/08-prečišćeni tekst i 3/10), a kojim Zakonom se Zavod u organizaciji kantonalne uprave definiše kao samostalna upravna organizacija.

Osnovan sa ciljem osiguranja primjene najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda zagarantovanih Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, (naročito člana 6. Konvencije), a čije odredbe je Bosna i Hercegovina, kao članica Vijeća Evrope od aprila 2002. godine, dužna primjenjivati, a za koje aktivnosti je prema članu II A. 2., stav 1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (Amendman 5) odgovorna i Federacija Bosne i Hercegovine i kantoni.

Zavod, kao samostalna upravna organizacija, je za obavljanje poslova i zadataka obrazovan od osnovnih organizacionih jedinica:

- Sektor za krivični postupak,
- Sektor za krivični postupak za maloljetnike i
- Sektor za parnični postupak.

Zavod ima sedam uposlenika, od toga 6 državnih službenika (četiri punomoćnika/branitelja od kojih je jedan direktor i dva stručna saradnika) i jednog namještenika.

Zavod pruža besplatnu pravnu pomoć licima lošeg imovnog stanja u skladu sa Pravilnikom o načinu i uslovima pružanja pravne pomoći („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/05), kojim je utvrđeno da je lošeg imovnog stanja lice koje nema sredstava niti mogućnosti da plati advokata i snosi sve ostale troškove zastupanja bez štete za nužno izdržavanje sebe i svoje porodice.

U tu kategoriju spadaju nezaposleni stanovnici Zeničko-dobojskog kantona, korisnici socijalne pomoći, djeca bez roditeljskog staranja, djeca i supruge šehida i pripadnika poginulih boraca, ratni vojni invalidi i članovi njihovih porodica, civilne žrtve rata, otpušteni radnici, penzioneri čije penzije ne prelaze visinu minimalne penzije i druga lica za koja direktor Zavoda ocijeni da nemaju sredstava niti mogućnosti obezbijediti novčana sredstva da plate advokata i snose sve ostale troškove zastupanja.

Korisnici usluga Zavoda su i lica za koja sud, na njihov zahtjev, u krivičnom postupku ocijeni da prema svom imovnom stanju ne mogu snositi troškove odbrane.

Da bi dokazale svojstva pripadnika navedenih kategorija, stranke su dužne dostaviti potrebnu dokumentaciju:

- uvjerenja o statusu, odnosno svojstvu, izdata od strane nadležnog organa,
- rješenja i uvjerenja izdata od strane državnih organa i drugih ustanova,
- čekove od primljene penzije i
- odluke suda i organa uprave.

Besplatna pravna pomoć, koju građanima Kantona pružaju uposlenici Zavoda, ogleda se u davanju pravnih savjeta, sastavljanju različitih pravnih podnesaka (tužbe, žalbe, molbe, zahtjevi, predstavke, prigovori, prijedlozi, krivične prijave, vanredni pravni lijekovi, apelacije i drugo), zastupanje stranaka u svim parničnim, vanparničnim, izvršnim, upravnim i ostalim postupcima pred sudovima i drugim organima Zeničko-dobojskog kantona, odbrana i zastupanje u krivičnom i prekršajnom postupku punoljetnih i maloljetnih lica, te pružanje i drugih oblika pravne pomoći fizičkim licima kako bi se zaštitila njihova prava i interesi.

Važno je istaknuti da i centri za socijalni rad sa područja našeg Kantona, često koriste usluge Zavoda u postupcima određivanja privremenog zastupnika i staratelja za posebne slučajeve, kako bi se ostvarile procesne pretpostavke za vođenje sudskog postupka u situacijama propisanim Zakonom o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", broj 53/03, 73/05 i 19/06), Porodičnom zakonu FBiH ("Službene novine FBiH", broj 35/05 i 41/05) i Zakonom o vanparničnom postupku ("Službene novine FBiH", broj 2/98, 39/04 i 73/05).

Rezultat rada i djelovanja Zavoda vidi se u boljoj pravnoj zaštiti siromašnih kategorija društva kao korisnika besplatne pravne pomoći, kao i na podizanju svijesti ljudi i institucija o važnosti ravnopravnog i nesmetanog pristupa pravdi. Obzirom da uposlenici Zavoda svakodnevno kroz svoj rad dolaze do spoznaje raznih promjena u našem društvu, zahvaljujući neposrednom kontaktu sa građanima ovog Kantona, u prilici su da sugerišu načine rješavanja pojedinih negativnih pojava u našem društvu, kao što je maloljetnička delikvencija, ovisnosti o drogama, nasilje u porodici, kao i o drugim pojavama.

II - AKTIVNOSTI KANTONALNOG ZAVODA ZA PRAVNU POMOĆ U PERIODU OD 01.01.2013. GODINE DO 31.12.2013. GODINE

Kantonalnom zavodu za pravnu pomoć u Zenici, u izvještajnom periodu, radi pružanja pravne pomoći se obratilo ukupno 3054 građanina, odnosno 215 građana više nego u prethodnoj 2012. godini. Korisnici usluga Zavoda su bili iz svih općina našeg Kantona.

U navedenom periodu formirano je ukupno 836 predmeta (37 predmeta više nego u prethodnoj 2012. godini), od toga 453 parnična predmeta i 383 krivična predmeta, dok je posavjetovano 2218 građana o načinu rješavanja njihovih pravnih problema.

U izvještajnom periodu, uposlenici Zavoda su u svojstvu branioca i punomoćnika učestvovali u 726 suđenja (61 suđenje više nego u prethodnoj godini), od toga u krivičnom postupku na 649 suđenja, a u parničnom postupku na 77 suđenja (rasprava).

Od tog broja uposlenici Zavoda su pred nadležnim sudovima bili angažovani, i to:

- pred Katonalnim sudom u Zenici u 43 krivična suđenja,
- pred Općinskim sudom u Zenici u 213 krivičnih, 59 parničnih i 3 vanparnična suđenja,
- pred Općinskim sudom u Zavidovićima u 109 krivičnih i 4 parnična suđenja,
- pred Općinskim sudom u Kaknju u 44 krivična i 2 parnična suđenja,
- pred Općinskim sudom u Tešnju u 62 krivična i 1 parničnom suđenju,
- pred Općinskim sudom u Visokom u 143 krivična i 2 parnična suđenja,
- pred Općinskim sudom u Žepču u 35 krivičnih i 6 parničnih suđenja.

Branioци Zavoda su također učestvovali u 6 istražnih postupaka pred Kantonalnim tužilaštvom u Zenici.

Pored branilaca i punomoćnika, u Zavodu poslove pružanja pravne pomoći (izrada svih vrsta podnesaka, davanje pravnih savjeta i dr.) izvršava i stručni saradnik za krivični postupak koji, bez obzira što po sistematizaciji radnih mjesta treba da obavlja uglavnom poslove iz krivične oblasti, radi poslove i iz oblasti parnice, vanparnice, uprave, radnih i porodičnih odnosa.

Od 02.12.2013. godine, nakon provedene konkursne procedure, u Zavodu je počeo sa radom i stručni saradnik za parnični postupak, koji će, prema utvrđenom rasporedu odlaziti u sve općine Zeničko-dobojskog kantona i po principu „uredovnih dana“ pružati pravnu pomoć građanima lošeg imovnog stanja u mjestu njihovog prebivališta. Do sada su građani ostalih jedanaest općina Kantona bili u težem položaju, jer većina njih (potencijalnih korisnika usluga Zavoda), nije imala materijalnih mogućnosti da dolaskom u prostorije Zavoda u Zenici zatraži pravnu pomoć.

Bitno je napomenuti da su punomoćnici i branitelji Zavoda u izvještajnom periodu neposredno pružali pravne usluge i građanima koji žive izvan Zenice, na način da su sa istima ostvarivali kontakte u mjestu sjedišta suda u općinama gdje su odlazili na suđenja. Građani koji stanuju na području izvan sjedišta Zavoda, obraćali su se za pravnu pomoć uposlenicima Zavoda i lično, dolaskom u Zavod, kao i putem telefona i pošte.

Zavod je tokom 2013. godine pružao besplatnu pravnu pomoć iz svih oblasti prava, kako krivičnog prava, tako i građanskog prava, a najviše iz oblasti socijalnog prava, radnog, stambenog, porodičnog, penzijskog, invalidskog, kao i prava koja pripadaju demobiliziranim borcima i civilnim žrtvama rata, na način da su uposlenici Zavoda sačinjavali podneske građanima ili ih zastupali u svojstvu punomoćnika u parničnim i vanparničnim sudskim postupcima.

Uposlenici Zavoda su pružali pravnu pomoć u svojstvu branilaca i u krivičnim postupcima, gdje su predmet izvršenja bila krivična djela kako lakšeg profila, tako i najteža krivična djela, kao što su razbojništvo, razbojnička krađa, teška krađa, šumska krađa, izazivanje opće opasnosti, napad na službenu osobu u vršenju poslova sigurnosti, teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa, nasilničko ponašanje, krivotvorenje isprave, spolni odnošaj sa djetetom, silovanje, bludne radnje, neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga i druga krivična djela.

Kada je riječ o ostvarenjima socijalnih prava, zahtjevi građana Kantona kojima su se pružile pravne usluge Zavoda, odnosile su se na ostvarenje prava na stalnu socijalnu pomoć, jednokratnu novčanu pomoć, prava na ortopedski dodatak, tuđu njegu i pomoć, a određeni dio zahtjeva se odnosio na ulaganje pravnog lijeka-žalbe, na negativna rješenja centara za socijalni rad zbog nepriznavanja prava na ličnu invalidninu, prava na naknadu za tuđu njegu i pomoć i ortopedski dodatak, a iz razloga malog stepena procjenjene invalidnosti.

Znatan je broj građana koji se obratio Zavodu za pravnu pomoć u vezi sa otkazom ugovora o radu, zbog ekonomskih, tehnoloških ili organizacionih razloga. Korisnicima usluga su pružane informacije o njihovim pravima u pogledu otpremnine, ostvarivanju prava na osnovu nezaposlenosti kod Kantonalnog zavoda za zapošljavanje, jer su im poslodavci nagovještavali da će dobiti otkaz. U većini navedenih slučajeva poslodavci nisu redovno uplaćivali doprinose za penzijsko i invalidsko, kao i zdravstveno osiguranje, a što je dodatno otežavalo radnicima da ostvarie pravo na naknadu od zavoda za zapošljavanje, kao i pravo na zdravstvenu zaštitu.

Česti problemi, zbog kojih su se obespravljeni radnici obraćali Zavodu, su neuplaćeni doprinosi, rad na crno, nepoštivanje ugovora o radu, neplaćen prekovremeni rad, loša zaštita na radu. Najveći problemi u vezi sa nepoštivanjem obaveza pruzetih ugovorom o radu su vezani za neisplaćivanje plata radnicima. U takvim slučajevim, radnici, pored obraćanja inspekcijama rada, imaju još samo mogućnost da podnesu tužbu sudu za neisplaćivanje plaća i doprinosa. Također se kroz obraćanja korisnika usluga Zavoda kao česta pojava moglo utvrditi otkazivanje ugovora o radu trudnicama, licima koja su na bolovanju, čak i licima koja su pretrpjela povredu na radu. U mnogim slučajevima poslodavci prilikom otkazivanja ugovora o radu ne poštuju odredbe Zakona o radu koje se odnose na razloge i formu otkaza. Znatan je broj slučajeva koji su bili predmet pravne obrade Zavoda, da poslodavci ne ispunjavaju svoje zakonske obaveze uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, pa određene kategorije lica i pored ispunjavanja zakonskih uslova za penziju, ne mogu ostvariti to svoje pravo, jer im staž nije uplaćivan više godina, pa slijedom toga jedino u sudskim postupcima mogu ostvarivati svoje pravo. Postupci u ovim predmetima traju više godina, što je neopravdano dug period za ostvarenje njihovih zakonom utvrđenih prava.

Određeni broj korisnika usluga Zavoda su lica koja nisu mogla redovnim putem ostvariti pravo na porodičnu i invalidsku penziju, kao i pravo na penziju pod povoljnijim uslovima.

Česti zahtjevi građana za pružanje pravne pomoći su bili zbog nepostupanja organa uprave po njihovim zahtjevima i drugim vrstama podnesaka u zakonskim rokovima (šutnja uprave), usljed čega su bili onemogućeni da koriste neka od svojih na zakonu zasnovanih prava. Najčešće je to slučaj u predmetima odlučivanja po žalbama građana prilikom ukidanja ili smanjivanja njihovih prava na ličnu invalidninu, tuđu njegu i pomoć i ortopedski dodatak, a na koje odluke drugostepenog organa, građani znaju čekati i po dvije godine i za koji period ostaju uskraćeni za naknade koje im, u većini slučajeva, predstavljaju osnovni izvor egzistencije.

Iz oblasti porodičnog prava, pravna pomoć se uglavnom odnosila na utvrđivanje obaveze izdržavanja maloljetne djece, izvršavanje sudskih odluka u vezi izdržavanja djece, a evidentna je i pojava sve češćih razvoda brakova usljed nasilja bračnog partnera, kao i nasilja prema maloljetnoj djeci, a to su slučajevi fizičkog, emocionalnog, psihičkog i drugog vida nasilja.

Znatan broj usluga koje je Zavod pružao, odnosi se na takozvane komunalne predmete, jer određene kategorije, koje su tužene, nemaju sredstava da izvršavaju svoje zakonske obaveze plaćanja komunalnih usluga, pa, ili putem ulaganja prigovora zbog zastare potraživanja ili putem molbi za odgodu plaćanja, nastoje riješiti svoje probleme.

Pripadnici boračke populacije su se najčešće obraćali zbog povrede prava na ostvarivanje raznih vidova socijalne pomoći, zatim zahtjeva za rješavanje stambene situacije, jer iako su po zakonu prioriteta prilikom rješavanja stambenog pitanja i prava na zaposlenje, kao i drugih prava, njihovo pravo je često uskraćeno.

U krivičnim postupcima, djelatnost uposlenika Zavoda se najčešće ogledala u krivičnim odbranama punoljetnih lica pred nadležnim općinskim sudovima u Kantonu, Kantonalnim sudom u Zenici, kao i postupcima prema maloljetnim izvršiocima krivičnih djela, a po rješenjima sudova kojima su branitelji Zavoda postavljeni po službenoj dužnosti, kao i u istražnim postupcima koji su se vodili pred nadležnim Kantonalnim tužilaštvom u Zenici.

Naprijed navedeni pokazatelji dovoljno govore o obimu i složenosti poslova koje obavljaju branitelji/punomoćnici Zavoda, kao i činjenici da je nedovoljan broj uposlenika u Zavodu, a koji još uvijek uspjevaju da profesionalno i efikasno odgovore na sve zahtjeve sudova i zahtjeve građana koji traže besplatnu pravnu pomoć.

U periodu koji slijedi glavni ciljevi Zavoda odnosit će se na pružanje pravne pomoći licima slabog imovnog stanja, da mogu ostvariti neko svoje na zakonu zasnovano pravo i interese, kao i na zastupanje istih pred državnim organima i drugim institucijama, a posebno u krivičnim i parničnim postupcima pred nadležnim sudovima, budući da su uposlenici Zavoda svojom stručnošću, kvalitetom pruženih usluga i profesionalnošću zadobili povjerenje i ugled, kako kod građana našeg Kantona, tako isto i od strane nosilaca pravosudnih funkcija, a koji branitelje/punomoćnike sve više angažuju u sudskim postupcima.

III - AKTIVNOSTI SEKTORA ZA PARNIČNI POSTUPAK

U izvještajnom periodu, u sektoru za parnični postupak, formirana su ukupno 453 parnična predmeta.

Rukovodilac ovog sektora, pomoćnik direktora za parnični postupak/punomoćnik je učestvovao u 77 suđenja (rasprava) iz raznih oblasti građanskog prava i to:

- pred Općinskim sudom u Zenici na 62 suđenja,
- pred Općinskim sudom u Zavidovićima na 4 suđenja,
- pred Općinskim sudom u Žepču na 6 suđenja,
- pred Općinskim sudom u Visokom na 2 suđenja,
- pred Općinskim sudom u Tešnju na 1 suđenju i
- pred općinskim sudom u Kaknju na 2 suđenja.

Pomoćnik direktora za parnični postupak je na sudskim raspravama zastupao korisnike usluga Zavoda kao neuke stranke, u svojstvu punomoćnika, radi zaštite njihovih prava i interesa, dok je u drugim parničnim, kao i u vanparničnim postupcima, pomoćnik direktora za parnični postupak postavljan za staraoca za poseban slučaj, po osnovu rješenja nadležnog Centra za socijalni rad, a sve shodno Porodičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine.

Općinski sud u Zenici je angažovao punomoćnika Zavoda u parničnim postupcima radi zastupanja stranaka nepoznatog prebivališta/boravišta u svojstvu privremenog zastupnika, u skladu sa Zakonom o parničnom postupku. Zavod je postupanjem u ovakvim postupcima u znatnoj mjeri doprinjeo uštedi kantonalnog budžeta.

Što se tiče vanparničnih postupaka, punomoćnik Zavoda je uglavnom postupao po zahtjevu Centra za socijalni rad u Zenici, a to su postupci oduzimanja roditeljskog prava, kao i postupci oduzimanja poslovne sposobnosti, koji postupci su regulisani Zakonom o vanparničnom postupku.

Angažovanjem navedenog uposlenika Zavoda, u naprijed istaknutim postupcima, dao se doprinos uštedi kantonalnog budžeta, jer troškovi ovakvih postupaka padaju na teret budžeta u slučajevima kada se angažuju advokati, dok u slučajevima angažovanja uposlenika Zavoda, nema izdvajanja iz budžeta za ovu vrstu troškova.

Slijedom navedenog, uočena je potreba za većim angažmanom uposlenika Zavoda u parničnom postupku, međutim, zbog malog broja uposlenih punomoćnika, kao objektivne okolnosti, nismo u mogućnosti pred sudom zastupati svaku stranku koja nam se obrati sa takvim zahtjevom i u tim slučajevima pravna pomoć se pruža u formi pismenih podnesaka, koje stranke koriste u sudskom postupku. Zakonom o parničnom postupku, koji je sada u primjeni, je napušteno načelo pružanja pomoći neukoj stranci, pa sudovi više nisu u obavezi da strankama pružaju pravnu pomoć u toku postupka, što može rezultirati, a često se to i događa, da stranka izgubi spor zbog nepoznavanja prava. Zbog toga su pravne usluge Zavoda neophodne svim građanima koji svoja prava i interese ostvaruju putem suda, a nemaju sredstava da angažuju advokata.

U izvještajnom periodu, sačinjeno je ukupno 420 pravnih podnesaka, od toga 141 tužba, 82 žalbe i 197 raznih drugih vrsta podnesaka

Kao i prethodnih godina, najbrojnije su bile tužbe za razvod braka, za supružansko izdržavanje, za osporavanje i utvrđivanje očinstva, za izmjenu odluke o starateljstvu nad malodobnom djecom, za izdržavanje malodobne djece kao i za izdržavanje punoljetne djece koja se redovno školuju, za radni spor, za stambeni spor, za naknadu štete, za pokretanje upravnog spora.

Žalbe su uglavnom sačinjavane na rješenja PIO/MIO zbog nepriznavanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja građanima-osiguranicima. Također su sačinjavane žalbe na rješenja nadležnog organa starateljstva-centra za socijalni rad, a kojim rješenjima je strankama uglavnom prestajalo pravo na ličnu invalidninu ili na tuđu njegu i pomoć, kao i na pravo na ortopedski dodatak. Sačinjavane su i žalbe na rješenja nadležne boračke službe, kojim rješenjima su demobilisani borci i civilne žrtve rata izvedeni iz prava.

Među ostalih 197 sačinjenih podnesaka su:

- 48 prigovora, koji su najčešće ulagani na rješenja o izvršenjima u komunalnim predmetima,
- 53 odgovora na tužbu, uglavnom su sastavljeni odgovori na tužbu u komunalnim sporovima, u bračnim sporovima i u sporovima za naknadu štete,
- 23 prijedloga za izvršenje pravosnažnih sudskih presuda, uglavnom su sastavljeni prijedlozi za izdržavanje malodobne djece, kao i prijedlozi za izvršenje za povrat duga ili zbog naknade štete, te drugi prijedlozi za izvršenje,
- 4 prijedloga za oduzimanje poslovne sposobnosti,
- 2 prijedlog za dozvolu za zaključenje braka prije punoljetstva,
- 2 prijedloga za obnovu postupka,
- 2 prijedlog za povrat u pređašnje stanje,
- 2 prijedloga za određivanje ličnih odnosa sa malodobnom djecom,
- 17 molbi, najčešće su sačinjavane molbe za rješavanje stambene problematike, molbe za novčanu pomoć raznim vladinim i nevladinim organizacijam, molbe za odgodu plaćanja isporučene toplotne energije, molbe za oslobađanje plaćanja sudskih troškova, kao i druge vrste molbi.

Preostala 44 podneska su: vanredni pravni lijekovi u upravnom sporu, prijedlozi za diobu, sporazumni zahtjevi, izjašnjenja, urgencije, pritužbe, prijave za uznemiravanje, prijave za nezakonito poslovanje, odgovori na prigovore, apelacije, obavijesti, prijave potraživanja u stečajnu masu, opomene, urgencije, sporazumni zahtjevi za razvod braka, izjašnjenja, inicijative, zahtjevi za oslobađanje od plaćanja sudskih troškova.

Parnični predmeti spadaju u najkompleksnije sudske predmete, a njihovo rješavanje zavisi od efikasnosti sudova imajući u vidu rokove i vremenski period potreban da se okonča jedan parnični postupak.

U izvještajnom periodu je dato 2218 pravnih savjeta, koji se odnose uglavnom na savjetovanje o nekim činjenicama koje bi u budućnosti mogle dovesti do pokretanja postupaka za ostvarivanje određenih prava i na zakonima zasnovanih interesa.

Davanje pravnih savjeta je veoma složen i kompleksan pravni posao. Pod pravnim savjetovanjem se podrazumijeva pravovremena prezentacija stranci/korisniku usluga, analize činjeničnog stanja i pravnih propisa, a time se u mnogome smanjuje neosnovano pokretanje parničnih postupaka, a samim time smanjuju se i troškovi postupka, a što je jako bitno, smanjuje se i opterećenost sudova

Ako se ima u vidu činjenica da će ubuduće sudovi sve češće angažovati uposlenike Zavoda u građanskim postupcima, radi poštivanja člana 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, čija primjena je obavezna zbog jednakog pristupa pravdi ugroženim kategorijama stanovništva ovog Kantona, kojima imovno stanje ne dopušta da u ovu svrhu angažuju advokata, sasvim je opravdano upošljavanje još jednog državnog službenika/punomoćnika, jer su i ti sudski postupci skupi, pa bi se i na taj način znatno doprinjelo uštedi budžetskih sredstava Zeničko-dobojskog kantona.

IV - AKTIVNOSTI SEKTORA ZA KRIVIČNI POSTUPAK

Poslove branioca u ovom sektoru obavljaju pomoćnik direktora za krivični postupak i direktor Zavoda, koji su od strane sudova bili angažovani u 249 krivičnih predmeta kao branioci po službenoj dužnosti i to pomoćnik direktora za krivični postupak u 143 predmeta, a direktor Zavoda u 106 predmeta.

U ulozi branioca po službenoj dužnosti su učestvovali u 406 suđenja pred svim sudovima Zeničko-dobojskog kantona, pomoćnik direktora za krivični postupak u 209 suđenja, a direktor Zavoda u 197 suđenja i 4 istrage pred Kantonalnim tužilaštvom i to:

- pred Katonalnim sudom u Zenici u 34 krivičnih suđenja;
- pred Općinskim sudom u Zenici u 123 krivična suđenja;
- pred Općinskim sudom u Zavidovićima u 41 krivičnom suđenju;
- pred Općinskim sudom u Kaknju u 35 krivičnih suđenja;
- pred Općinskim sudom u Tešnju u 58 krivičnih suđenja;
- pred Općinskim sudom u Visokom u 91 krivičnom suđenju.

Angažman branioca ovog sektora bio je i po neposrednom obraćanju osumnjičenih, optuženih i osuđenih osoba Zavodu, radi davanja pravnih savjeta.

Među krivičnim predmetima bila je zastupljena široka lepeza vrste krivičnih djela, od onih lakših krivičnih djela, pa do najtežih krivičnih djela i to: razbojništvo, razbojnička krađa, teška krađa, šumska krađa, izazivanje opće opasnosti, teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa, nasilničko ponašanje, krivotvorenje isprave, spolni odnošaj sa djetetom, silovanje, bludne radnje, neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga i druga krivična djela.

Branilac ovog sektora i direktorica Zavoda (u svojstvu branioca) su radi pripremanja odbrane, po potrebi, posjećivali zatvorske i pritvorske jedinice pri Kazneno-popravnog zavodu u Zenici, a prisustovale su i sjednicama Apelacionog vijeća pri Kantonalnom sudu u Zenici, a uz sve to su vršile i uvide u krivične spise i fotokopiranje dokaza.

Uloga odbrane u krivičnim predmetima je vrlo složena, kompleksna i odgovorna obzirom da ista podrazumijeva provođenje vlastite istrage, a koja je obavezna prema odredbama Zakona o krivičnom postupku FBiH i ista obavezuje branioca da poduzme sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja činjenica i prikupljanja dokaza koji idu u korist osumnjičenom, odnosno optuženom, kao i zaštiti njihovih prava.

Osim navedenih poslova, pomoćnik direktora za krivični postupak je sačinjavao i podneske iz nadležnosti sektora za parnični postupak, što je u mnogome doprinjelo povećanoj ažurnosti sektora za parnični postupak.

V - AKTIVNOSTI SEKTORA ZA KRIVIČNI POSTUPAK ZA MALOLJETNIKE

Sektor za krivični postupak za maloljetnike je formiran kao organizaciona jedinica Zavoda u junu mjesecu 2011. godine i njegova osnovna djelatnost se sastoji u preduzimanju radnji, putem branioca, pred svim sudovima Zeničko-dobojskog kantona, Kantonalnim tužilaštvom i drugim organima i učestvovanju u svim fazama krivičnog postupka i vršenju stručnih poslova koji se odnose na odbranu i zastupanje maloljetnih počinilaca krivičnih djela u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku FBiH.

Poslove branioca u ovom sektoru obavlja pomoćnik direktora za krivični postupak za maloljetnike, koji je kao branilac, u izvještajnom periodu, od strane sudova Zeničko-dobojskog kantona za odbranu po službenoj dužnosti bio angažovan u 134 krivična predmeta, od kojih se 103 predmeta odnosi na maloljetne osobe, a 31 predmet se odnosi na punoljetne osobe.

U strukturi krivičnih djela koja se maloljetnim počinocima stavlja na teret su najčešće krivična djela imovinskog karaktera: krađa, teška krađa, oštećenje tuđe stvari, a u zadnje vrijeme su sve učestalija krivična djela razbojništva, zbog kojeg je jednom maloljetnom počinocu krivičnog djela, u izvještajnom periodu, izrečena kazna maloljetničkog zatvora u trajanju od jedne godine.

Zabrinjavajući je podatak da su maloljetnici često počinoci i krivičnog djela nasilje u porodici, te u tim i sličnim predmetima se ostvaruje bliska saradnja Zavoda i nadležnih centara za socijalni rad.

U odnosu na punoljetna lica, najveći broj odbrana po službenoj dužnosti branioca ovog Sektora, se odnosi na krivično djelo neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, tešku krađu, šumsku krađu.

Branilac ovog Sektora je učestvovao u 243 suđenja pred sudovima Zeničko-dobojskog kantona i to:

- pred Kantonalnim sudom u Zenici u 9 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Zenici u 90 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Zavidovićima u 68 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Kaknju u 9 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Tešnju u 4 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Visokom u 52 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Žepču u 11 suđenja.

Branilac ovog Sektora je također, radi pripremanja odbrane, posjećivao zatvorske i pritvorske jedinice pri Kazneno-popravnim zavodu u Zenici, a prisustovao je i sjednicama Apelacionog vijeća pri Kantonalnom sudu u Zenici, a uz sve to je vršio i uvide u krivične spise i fotokopiranje dokaza.

Formiranje ovog Sektora je bilo opravdano, kako iz razloga stalnog porasta broja maloljetnih počinilaca krivičnih djela, koji po Zakona o krivičnom postupku FBiH u sudskom postupku koji se vodi protiv njih moraju imati branioca, tako i zbog uštede u budžetu kantona, jer su se do sada znatna budžetska sredstva izdvajala za angažovanje advokata za branioce po službenoj dužnosti, u ovoj vrsti krivičnih postupaka.

VI - OSVRT I ZAKLJUČCI

Sve vrste aktivnosti Kantonalnog Zavoda za pravnu pomoć, koje su bile predmet obrade u prethodnom dijelu ovog Izvještaja, su aktivnosti koje se prema Planu rada i aktivnosti očekuju i u narednom periodu.

S tim u vezi se očekuje još veći angažman branilaca/punomoćnika Zavoda u krivičnim i u parničnim postupcima, kako pred šest općinskih sudova Kantona: Zenica, Kakanj, Visoko, Zavidovići, Žepče i Tešanj, tako i pred Kantonalnim sudom u Zenici i Kantonalnim tužilaštvom, odnosno u krivičnim odbranama po službenoj dužnosti, kao i krivičnim odbranama po principu pravičnosti.

Isto tako, procjenjujemo da će biti u porastu i zastupanje pred nadležnim sudovima radi obavezne primjene člana 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

U cilju što kvalitetnijeg pružanja usluga, branitelji/punomoćnici Zavoda se kontinuirano stručno usavršavaju pohađanjem seminara iz svih oblasti prava, koje seminare uglavnom organizuje Centar za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine, UNDP, OSCE i IFC.

Vezano za edukaciju je potrebno napomenuti da uposlenici Zavoda koji pružaju pravnu pomoć su državni službenici, te da se obavezni vid edukacije državnih službenika provodi preko Agencije za državnu službu FBiH, koja u svojoj nadležnosti ima organizaciju i realizaciju stručnog obrazovanja i usavršavanja državnih službenika zaposlenih u organima državne službe, sa ciljem obezbjeđenja profesionalne i efikasne službe sposobne da pruži kvalitetne i pravovremene usluge građanima i institucijama u BiH.

Tehnička opremljenost Zavoda je na zadovoljavajućem nivou, jer je Zavod u izvještajnom periodu od strane UNDP-a dobio donaciju u vidu nove računarske opreme, tako da informaciona tehnologija u Zavodu zadovoljava sadašnje potrebe zaposlenih.

U Zavodu postoji ELAS baza podataka o formiranim predmetima, kao i svim strankama koje su se u Zavod obratile radi pružanja pravne pomoći.

Zavod posjeduje svoju web stranicu.

Zahvaljujući profesionalnom radu svih uposlenika Zavoda u provođenju svojih zadataka, kao i angažovanošću branilaca/punomoćnika u krivičnim i parničnim predmetima, izvršavanjem postavljenih zadataka, postignuti su maksimalni rezultati i efikasnost, a o kvalitetu i profesionalnosti branilaca i punomoćnika najbolje govori činjenica njihovog angažovanja od strane sudova i Tužilaštva.

Finansijski pokazatelji o dosadašnjem radu Zavoda, pokazuju da su uštedena značajna finansijska sredstva budžeta Zeničko-dobojskog kantona i sasvim je opravdano očekivati da će u narednim periodima uštede biti i veće.

Potrebno istaknuti da je ovaj Zavod u 2013. godini, angažmanom uposlenika u postupcima pred svim sudovima Zeničko-dobojskog kantona (za koje potrebe su prije osnivanja Zavoda angažovani isključivo advokati koji su plaćani iz budžetskih sredstava Kantona), ostvario uštede u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 403.022,00 KM (što je za 5.979,00 KM više nego u prethodnoj 2012. godini), a koji iznos je obračunat po važećoj advokatskoj tarifi. Bitno je napomenuti da u ovaj iznos nije uračunat PDV, a koji porez advokati, pri izradi troškovnika, obavezno obračunavaju.

I u narednom periodu uposlenici Zavoda će pružati stručnu i kvalitetnu pravnu pomoć licima lošeg imovnog stanja kako bi im se omogućio ravnopravan pristup pravdi putem pružanja besplatne pravne pomoći, a što doprinosi jačanju zakonitosti i vladavini prava, kroz profesionalan i stručan angažman branilaca/punomoćnika, kako u krivičnim postupcima pred nadležnim sudovima, u odbranama po službenoj dužnosti, tako i u parničnim postupcima po zahtjevima korisnika usluga Zavoda, odnosno po angažmanu uposlenika Zavoda od strane nadležnih sudova našeg Kantona i centara za socijalni rad, u slučajevima predviđenim naprijed navedenim zakonima.

Posebno se napominje da će branioci/punomoćnici Zavoda, pored kontinuiranog stručnog usavršavanja i angažovanja u krivičnim i parničnim postupcima, raditi i na održavanju dobrih profesionalnih odnosa sa svim sudovima na području Kantona i Kantonalnim tužilaštvom, kao i sa drugim organima, institucijama i ustanovama, a sve u cilju davanja svog doprinosa efikasnosti pravosuđa i vladavini prava.

Iz navedenog se može zaključiti da je Zavod u izvještajnom periodu u potpunosti izvršio sve planirane ciljeve utvrđene Programom rada Zavoda za 2013. godinu.

Osim toga, opravdao je razloge svog postojanja, a Zeničko-dobojski kanton je kroz osnivanje i kontinuirano podržavanje rada Zavoda, za svoje građane uspio osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda zagarantovanih Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Zenica, 29.01.2014. godine

Direktorica
Azra Moćević

